

Informacija o potrebi angažovanja eksternog partnera na poslovima zaprimanja zahtjeva za izdavanje viza

I Uvod

U kontekstu postepenog usklađivanja vizne politike Crne Gore sa EU do dana pristupanja EU i potrebe za alternativnim rješenjima kojima će se minimizirati ekonomske posljedice uvođenja viznog režima za pojedine zemlje, Ministarstvo vanjskih poslova pokrenulo je inicijativu za angažovanje eksternog partnera na poslovima zaprimanja zahtjeva za izdavanje viza. Ovaj korak ima za cilj unapređenje dostupnosti konzularnih usluga, povećanje efikasnosti obrade zahtjeva te postepeno usklađivanje s praksama EU, uz istovremeno očuvanje ekonomske stabilnosti, olakšavanje poslovanja i turističke privrede.

Pravni osnov za angažman eksternog partnera sadržan je u članu 22 Zakona o strancima („Službeni list CG“, br. 12/18, 3/19, 86/22 i 77/24), kojim se propisuje da MVP može ovlastiti strano pravno lice da u drugoj državi prikuplja zahtjeve za izdavanje viza sa pratećom dokumentacijom.

Prednosti angažovanja eksternog partnera na poslovima zaprimanja i obrade zahtjeva za crnogorske vize ima niz prednosti, od kojih su najznačajnije:

- Povećana dostupnost konzularnih usluga – Omogućava podnošenje zahtjeva u državama gdje Crna Gora nema diplomatsko-konzularna predstavništva.
- Veća efikasnost obrade zahtjeva – Smanjuje administrativno opterećenje crnogorskih diplomatsko-konzularnih predstavništava, omogućavajući im fokus na druge konzularne aktivnosti.
- Podrška usklađivanju s viznom politikom EU – Omogućava reviziju bezviznog režima uz istovremeno smanjenje negativnog ekonomskog uticaja.

II Pregovori sa VFS Global

Prepoznajući da jednostavnije i efikasnije apliciranje za vizu predstavlja ključni korak ka ispunjavanju daljih obaveza Crne Gore ka usklađivanju sa viznom politikom EU, kao jednoj od prioriternih obaveza Crne Gore u pristupnom procesu, MVP je u novembru 2024. godine započelo pregovore sa VFS Global (Visa Facilitation Services Global), jednom od vodećih kompanija specijalizovanih za pružanje ove vrste usluga. VFS Global je osnovan 2001. godine u Indiji, sa sjedištima u Cirihi i Dubaiju, i danas pruža usluge za 69 vlada, uključujući SAD, UK, kao i svim državama EU (osim Španije). Kompanija

posluje u 153 zemlje kroz 3.469 aplikacionih centara, zapošljava preko 12.000 službenika i do sada je obradila 297 miliona zahtjeva.

Saradnja sa VFS Global podrazumijeva zaprimanje zahtjeva i prateće dokumentacije, dok se odluka o samom zahtjevu i izdavanju vize donosi isključivo od strane nadležnih crnogorskih organa (MVP, MUP, ANB, UP), a samo viziranje pasoša obavlja se u nadležnom DKP-u.

U pregovorima sa VFS-om MVP zahtijevalo poštovanje EU regulativa, na komparativnim primjerima uspostavljanja saradnje ove kompanije sa zemljama članicama EU, što je prihvaćeno od strane ove kompanije. S tim u vezi, u pogledu načina komunikacije i saradnje sa eksternim partnerom predviđeno je uključivanje odredbi definisanih Regulativom (EC) No 810/2009 (Uredba o vizama EU), koja propisuje uslove i predviđa popis minimalnih zahtjeva koji se uključuju u ugovor u slučaju saradnje sa eksternim partnerima. Takođe, u pogledu zaštite ličnih podataka i sajber bezbjednosti predviđeno je poštovanje Opšte uredbe o zaštiti podataka (GDPR), Regulativa (EU) 2016/679. Dodatno u dijelu mogućih zloupotreba ličnih dokumenata i/ili viznih stikera VFS posjeduje ISO 37001 sertifikat kao potvrdu opredijeljenosti za borbu protiv korupcije.

S obzirom na prilično nisku konzularnu taksu za izdavanje crnogorske vize (35 eura), te visokih logističkih troškova, VFS u pregovorima predložio realizaciju pilot projekta koji će uključivati pet zemalja na period od šest mjeseci, uz mogućnost njegovog širenja na veći broj zemalja po okončanju ovog perioda. Imajući u vidu trenutni bezvizni režim, te dužinu trajanja pilot projekta, MVP predložilo uspostavljanje saradnje u sljedećim zemljama koje karakteriše visok broj zahtjeva za crnogorsku vizu, naročito vizu D, i to: Bangladeš (Daka), Pakistan (Islamabad), Indija (Nju Delhi), Egipat (Kairo) i Kina (Šangaj). Istekom roka od 6 mjeseci predviđamo potrebu širenja liste na zemlje poput: Kazahstana, Jermenije, Uzbekistana i dr, a u skladu sa potrebama Crne Gore na daljem putu usklađivanja sa viznom politikom EU.

Tabela zemalja uključenih u pilot projekat

Zemlja	Lokacija VFS centra	Nadležni DKP Crne Gore
Bangladeš	Daka	Abu Dhabi
Indija	Nju Delhi	Abu Dhabi
Pakistan	Islamabad	Abu Dhabi
Egipat	Kairo	Istanbul/Ankara
Kina	Šangaj	Peking

Dogovoreni model saradnje podrazumijeva zaprimanje zahtjeva za crnogorsku vizu u nekom od centara VFS u navedenim zemljama/gradovima uz provjeru identiteta

podnosioca, provjeru dokumentacije i naplatu konzularne takse. Zaprimljena dokumentacija podnosioca zahtjeva (uključujući pasoš) dostavlja se, uz poštovanje bezbjednosnih procedura, najbližem crnogorskom diplomatsko-konzularnom predstavništvu, nakon čega se vizirani pasoši i dokumentacija vraćaju VFS centru u kojem je zahtjev predat. Takođe je dogovoreno i elektronsko dostavljanje dokumentacije, preko web servisa, kreiranog specijalno za ovu namjenu u saradnji sa MJU, a koji onemogućava direktan pristup Viznom informacionom sistemu Crne Gore.

III Finansijski obaveze i benefiti

U slučaju angažmana eksternog partnera ugovorni odnos između dvije strane ne podrazumijeva nikakve finansijske obaveze crnogorske strane. Naime, isti će shodno regulativama EU (član 17 stav 4 Uredbe o vizama EU 810/2009), biti regulisan na način da eksterni partner uplaćuje u budžet Crne Gore taksu koja je propisana Zakonom o administrativnim taksama za ovu vrstu usluge, u punom iznosu. Svoju proviziju eksterni partner ugrađuje u cijenu crnogorske vize koju naplaćuje od aplikanta. Visina provizije po zemljama u fazi je procjene od strane stručnih službi VFS-a.

Kako Crnu Goru u zemljama u kojima nemamo svoje diplomatsko-konzularno predstavništvo u poslovima izdavanja viza shodno potpisanim sporazumima, zastupaju druge države, te iste ubiraju kompletnu taksu za izdavanje vize, saradnja sa eksternim partnerom bila bi finansijski povoljnija za Crnu Goru, dok bi i aplikanti plaćali nižu taksu u poređenju sa trenutnim rješenjem.

Nema finansijskih obaveza za Crnu Goru – Ugovorni odnos između MVP i VFS Global ne uključuje troškove za crnogorsku stranu, a benefiti su:

- Povećanje prihoda budžeta Crne Gore – Eksterni partner uplaćuje pun iznos takse u budžet Crne Gore, u skladu sa Zakonom o administrativnim taksama.
- Niže takse za aplikante – U odnosu na sadašnji model u kojem vize u određenim zemljama izdaju strane države sa kojima imamo potpisan Sporazum o zastupanju u poslovima izdavanja viza, aplikanti bi plaćali niže takse.

U cilju formalizacije saradnje sa VFS Global, MVP je zatražilo mišljenja relevantnih institucija o pravnim aspektima:

- Ministarstvo finansija je potvrdilo da ova saradnja ne podliježe Zakonu o javnim nabavkama, jer ne stvara finansijske obaveze za Crnu Goru.
- Agencija za investicije je potvrdila da se model saradnje može smatrati izuzetom od Zakona o javno-privatnom partnerstvu, s obzirom da su EU regulative primarne u ovoj oblasti.

S tim u vezi, Ministarstvo vanjskih poslova je koristeći komparativnu praksu pripremilo Nacrt sporazuma sa VFS Globalom, kojim se definišu međusobna prava i obaveze, način

obrade zahtjeva i sigurnosni standardi. Kako je za očekivati da će se kroz implementaciju saradnje sa eksternim partnerom poboljšati dostupnost i efikasnost apliciranja za crnogorsku vizu, osigurati prihod za državni budžet i ubrzati proces usklađivanja s viznom politikom EU, Ministarstvo vanjskih poslova predlaže nastavak pregovora sa kompanijom VFS Global u cilju potpisivanja ugovora, te predlaže za usvajanje sljedeće:

Zaključke:

1. Vlada Crne Gore je razmotrila i usvojila Informaciju o potrebi angažovanja eksternog partnera na poslovima zaprimanja zahtjeva za izdavanje viza.
2. Zadužuje se Ministarstvo vanjskih poslova da nastavi dalje aktivnosti na angažmanu eksternog partnera na poslovima zaprimanja zahtjeva za izdavanja vize u sljedećim državama Bangladeš (Daka), Pakistan (Islamabad), Indija (Nju Delhi), Egipat (Kairo) i Kina (Šangaj).